

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre	---	---	---	44 L.
Fél évre	---	---	---	22 L.
Negyed évre	---	---	---	11 L.
Egy szám ára	---	---	---	1 L.

Felelős szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden szombaton

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

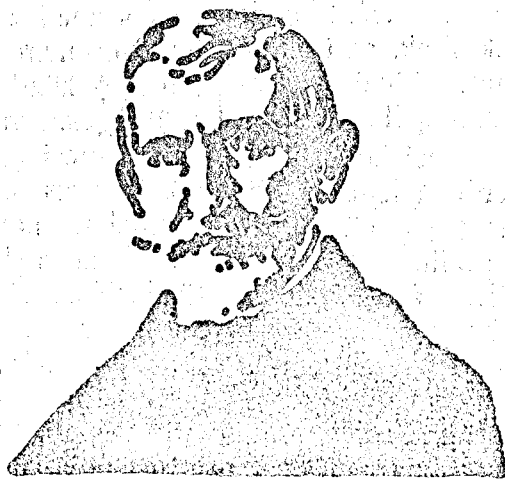
Erdély jeles szülöttei.

— Benedek Elek. —

Kedves olvasó, nézd meg jól ezt az arc-képet. Olyan férfiut ábrázol, aki itt született, a mi fajtánkból, aki egy munkás életen keresztül dolgozva mindenütt becsületet, jó hírnevet szerzett az egész országban nemcsak magának, hanem az erdélyi magyar népnek is. Munkássága, az irodalom és közélet terén szerzett érdemei által huzamosabb időn át helye volt az ország sorsát intéző emberek között. De a lelke mindig itt járt, itt élt az ő fajtája között, a székely bércek kebelén. S amikor ránk szakadt az összeomlás, alig várta, hogy immár véglegesen újra köznékn állhasson s személy szerint is jó példát mutasson a csüggeteg természetűeknek arra nézve: miként lehet és kell cselekednünk, élnünk a változott viszonyok között.

Könnyen eszedbe veheted arcképének fővonásait: arca szikár, erő, szívósság, vasakarat ül rajta. Szeme élesen vág. Úgy érzed, hogy belát a vesékbe is. És mégis annyi melegség, annyi szeretet van pillantásában, mint az édes anyai kéz simogatásában. Megjegyezheted mind ezt könnyen, mert Benedek Elek nem ismeretlen előtted sem. Legalább azok előtt nem, akiket az Isten megáldott irni olvasni tudó gyermekkel:

Ez az a Benedek Elek, *Elek nagyapó*, aki írta azt a sok sok szép meséskönyvet, amelyeket gyermekeink olyan nagyon szeretnek. Kisbaczonban, Háromszék megyében született, székely huszár családból. S ami mesét csak hallott falujában, meg az udvarhelyi református kollégiumban, a székely nép ajakán, azt összegyűjtötte, szép új köntösbe öltöztette s úgy tette könyvbe. De ezenkívül írt egy egész sereg mesét, történetet a maga gazdag képzelőerejéből is, felhasználva azokat a tapasztalatokat, amelyeket neki első sorban az erdélyi, a székely élet nyújtott. Így írta azt a sok szép könyvet, amiket a magyar gyermekek, a mi apró cselédeink olyan szívesen olvasnak. Nincs is szebb dolog, mint a mesét olvasó gyermek: az orcája piros, a lelke friss, mert nem verhet gyökeret lelkében az unalom, a dologtalanság, annyi rossznak és keserűségnek a fészke. Benedek Elek, Elek nagyapó, az ő sok szép meséjével jó pajtásként, mint meghitt cimborá állt gyermekeink mellé s valósággal segítségére van a szülőknek abban, hogy jó gyermekeket tudjunk nevelni. Meséivel mulattatja eszünket, nemesíti lelkünket. Gyönyörködünk az óriások, a sárkányok, meg a Babszem

BENEDEK ELEK.

Jankók és árva gyermekek csudadolgaiban s ezalatt magunk is jobbakká leszünk, az élet pedig szebbé. Azért hosszú téli estéken csak üljön le a család aköre a mesét olvasó gyermek köré s hallgassa Elek nagyapó meséit. Az a nagy család is, amelyik a *Magyar Nép* olvasóiból telik ki, ezután többször hallgathatja a Benedek Elek szavát, mert megígérte a nagy költő, hogy ezután gyakran fog irni ebbe a mi lapunkba, a *Magyar Néphe* is.

De Benedek Elek nemcsak kiváló meseíró, nemcsak egyik legkiválóbb élő regényírónk, hanem okos gazda is. Kisbaczoni birtokán maga gazdálkodik úgy, amint a székely ember gazdálkodni szokott: vezeti a gazdaságot ugyan, de szép gyümölcsösét maga műveli s nyáron megfogja a kaszát is, a villát is tulajdon két kezével. Nagy dolog ez kedves olvasó! A falusi gyermek, ha ur lesz, rendszerint szégyelli, hogy falusi volt. Benedek Elek sohase szakadt el gazdaságától, falujától, népétől. Pennás ember, országszerető ismert és tisztelt költő letére is megfogja az ekeszarvát, a dolog nyelét jókedvvel, kitartóan. Urfiskodni szerető és dologtalanságra hajlamos magyar népünk ebben is példát vehet róla. Benedek Elek, aki költő, aki hosszú időn át képviselő volt, ujságot írt és szerkesztett, bizonyára nem azért végez, ha kell, kézimunkát is, mert rá van szorulva, hanem azért, mert különben nem volna Benedek Elek, az örökké dolgozó s a minden körülmények között életrel való székely jellemnek — remek példája.

Mégis a Benedek Elek cselekedeteiből, jellemvonásaiból az a legszebb, a legdrágább, hogy *hazajött*. Negyven esztendeig élt Budapesten. Az írók szeretete, a politikusok barátsága mindenütt tisztelettel ölelte át. Ott élnek gyermekei is. S most, mikor annyi ezereken meg ezeren repatriáltak, egyenesen meglepetésszámba ment a hír, hogy Benedek Elek otthagyja Budapestet s végleg visszajön közénk, Erdélybe, az ő fajtájához. Visszajött, itt van. De nem azért és úgy jött vissza, hogy falujába elzárkózva éljen. Hanem visszajött azért, hogy személyiségével példát adjon, munkásságával segítsen, elméjével vezessen s szívével bátorítson ezekben a nehéz időkben. Ujságot szerkeszt a — *Cimborát* — a gyermekeknek; könyvet ír (Petőfi életrajzát és másokat), irodalmi és politikai nehéz kérdésekben hallatja vezéri szavát s mindenütt szétosztja eszének józan világosságát, szívének csoda, biztató melegét. Szava és egész lényé csupa erő, bizalom és lelkesítő tűz.

Én úgy látom, hogy Benedek Elek ezzel a cselekedetével, hogy t. i. *hazajött most* s *hazajöve most* is székely szívóssággal dolgozik magyar műveltségünkért, nagy jót tett. Ha eddig őt méltán nevezhettük a legremekebb székelynek, mostantól kezdve bizonyára megérdemli, hogy *Erdély leghűbb fiának* mondjuk.

Ezért figyeljünk az ő szavára, kövessük tanácsait. Mert nincs azokban az álságnak árnyéka sem. Erdély leghűbb fia ő: nagyapó, szeretettel van gyermekeihez, unokáihoz. Legyünk mi is szeretettel, bizalommal iránta. Az isten tartsa meg Benedek Elekét sokáig.

Dr. Kristóf György.

A magyar egység jegyében.

Lélekemelő ünnepélyt ült a csatolt területeken élő magyarság december 28-án Kolozsvárt. E napon jött létre a magyarság képviselőinek egyöntetű és egyhangu lelkesedése között a *Magyar Pártok* egysége. Történelmi eseményre nézve a volt Magyar Nemzeti Párt és Nép Párt egyesülése, mert ezután áttörhetlen, közös táborba ömörülve egységesen vesszük fel a küzdelmet megillető jogaink kivivásáért. Az egységben rejlő erő gondolata teremtette meg annak idején a Magyar Szövetséget, amelynek szabad működését — amint tudjuk — a hatalom nem engedélyezte. A jogok elérésére irányuló küzdelmet nem hagyhatjuk abba, ezért szükségessé vált a magyarságnak politikai pártba való egyesülése. Ez a párt nem politizál a szó közönséges értelmében és szent céljait tartva szemelött, nem vesz részt a többi romániai pártoknak a hatalomért való versengésében és tülekedéseiben. *A Magyar Párt a Magyar Szövetség programján épült fel, e program legfőbb feladata: a magyarság szabad életének biztosítása.* Csak annyi jogot akarunk és követelünk, ami fejlődésünket egyházi, kulturális és gazdasági téren egyaránt lehetségessé teszi. Élni akarunk, mert életerő van bennünk és követeljük az eszközöket, melyek szabad államban minden nép és nemzet részére feltétlenül szükségesek az élet megnyilvánulásához. Törekvéseink azonosak az állam akaratával, amelynek törvényei nem ismerhetnek különbséget faj és nyelv között.

Ha ennek ellenére lépten nyomon azt látjuk és tapasztaljuk, hogy ebben az országban mindenről beszélhetünk, csak egyenlőségről nem, ha a most készülő alkotmányreform távolról

sincs tekintettel a békeszerződéssel is biztosított kisebbségi jogainkra: nincs más út számunkra, mint egységesen venni fel a küzdelmet, amely előbb-utóbb diadalra juttatja jogainkat és biztosítja fennmaradásunkat. Ezzel a szent cézzel alakítottuk meg az egységes Magyar Pártot. Minden igaz magyar embernek szent kötelessége arra a zászlóra felesküdni, jó és balszerencsében e zászló mellett rendületlenül kitartani, amelynek *egység* a jelszava. *Gondosan kerüljük, ami szét-huz, keressük mindenütt és mindenben, ami összefűz, ami egymáshoz közelebb hoz. Értsük meg, hogy saját erőnkre, saját emberségünkre vagyunk utalva.* Emelkedjünk fel a kicsinyeskedéseken, győzzük le önmagunkat, ha valóban győzni akarunk. Ott legyünk kivétel nélkül mindnyájan, ahol nemzetünkért tenni, dolgozni és küzdeni kell! Lebegjen mindig szemünk előtt közös célunk: egy szebb és boldogabb jövő biztosítása. Ne feledkezzünk meg, hogy utódainknak felelősséggel tartozunk cselekedeteinkért. E felelőség tudatában egységesen álljuk a küzdelmet jogainkért!

Dr. Naláczy István.

Megalakult az egységes Magyar Párt.

Közös táborban az erdélyi magyarság. — A december 28-iki nagygyűlés lefolyása. — A magyarság sérelmei. — Határozati javaslatok. — A tisztikar megválasztása.

Erdély és a többi csatló területek magyarsága december hó 28-án Kolozsvárt megalakította az egységes Magyar Pártot. A magyarság képviselői teljes számban jelentek meg a gyűlésen és elmondhatjuk, hogy régen nem volt ilyen szépen sikerült összejövetele a magyarságnak.

Dr. Kecskeméthy István, a volt Néppárt elnöke, nyitotta meg a nagygyűlést. Rámutatott a magyarság jövőbeli feladatára, amelyek csakis az egység erejével valósíthatók meg. Majd dr. Grandpierre Emil, a volt Nemzeti Párt elnöke, bizonyította be, hogy a magyarság jelenlegi szervezkedése törvényes alapon áll és hogy a magyarság jövőbeli sorsának biztosítása *kizárólag* az itt élő magyarság kezében van.

Dr. Hajdu István, marosvásárhelyi kiküldött, szépen átgondolt beszédben indokolta meg az egységes párt létjogosultságát. Indítványára a nagygyűlés elnökéül báró Jósika Sámuel választják meg. A küldöttség élén megjelent ősz elnököt szünni nem akaró éljenzéssel és tapssal fogadta a nagygyűlés. E lelkesedés méltó elismerése annak a rendületlen és kitaró munkának, melyet báró Jósika Samu annyi önzetlenséggel, szeretettel és jó akarával vállalt magára a magyarság érdekében. Az

elnöki szék elfoglalása után következő beszédet intézte a nagygyűléshez:

Tisztelet! Közgyűlés! Hálásan köszönöm a megtiszteltetést, főképen azért, mert egyhangulag történt. Elfogadom az elnöki székét, hogy törvényes keretek közt jogainkat megvédhessük s biztosíthassuk. Másfél éve vagyok a romániai magyarság vezetője. Hogy a Magyar Szövetség működése miért szűnt meg, azt önök is tudják. *A Magyar Szövetség programja alapján építjük most ki a politikai pártunkat. Ezt a szellemet elnyomni lehet, de kitépni belőlünk soha.* Tudjuk, hogy a román sovénnek ezt a megmozdulásunkat nem fogják szívesen látni. De azt is tudjuk, hogy a sovinizmus nem államalkotó elem, hiszen Németországot is, amelyről mindig azt hallottuk, hogy a sovinizmus tette naggyá, most ez vitte pusztulásba. Román polgártársainknak is meg kell érteniök, hogy a kisebbségekkel való békés együttműködésre van szükség. Meggyőződésem, hogy népünk fajszeretete és igazságérzete politikai érdekeinket győzelemre fogja vinni.

A hatalmas éljenzés után dr. Várady Aurél felolvassa a pártprogramot, amely teljesen azonos a Magyar Szövetség programjával, valamint a szervezeti szabályokat, melyeket a nagygyűlés egyhangulag elfogadott. A programhoz Ugron Zoltán és dr. Sebestyén Miklós szólottak hozzá.

Sándor József képviselő határozati javaslatot terjeszt elő az erdélyi választójogi törvény megszüntetése, a választók névjegyzékének évenkénti összeállítása és kijavítása tárgyában.

Kovács Kálmán tanár a felekezeti iskolák terén fennálló sérelmekre és törvénytelenésekre hívja fel a nagygyűlés figyelmét. Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a Magyar Párt *rendületlenül* ragaszkodik a felekezeti iskolák fenntartásához. Követeli a társulati és községi iskolák nyilvánossági jogát, az iskolák autonómiáját és tanszabadság biztosítását. Követeli az iskolák és kulturális intézmények létesítésének biztosításához a megfelelő államsegély kiutalását. Végül a határozati javaslat kimondja, hogy egy nagyobb számú küldöttség személyesen járjon el a királynál és az illetékes tényezőknél a sérelmek orvoslása céljából. A nagygyűlés a határozati javaslatot egyhangu lelkesedéssel elfogadja.

Dr. Jakabli Elemér az agrárreform sérelmeinek gyors orvoslása tárgyában nyújt be határozati javaslatot azon kéréssel, hogy e sérelmeket közvetlenül a trón elé juttassák.

Dr. Zágoni István határozati javaslatot terjeszt elő a magyarságot a személyes szabadság terén ért sérelmekkel szemben. A javaslat tiltakozik a törvénytelen és jogtalan kiutasítások ellen. Követeli az állampolgárság kérdésének szabatos rendezését, a jogtalanul kiutasítottak megfelelő kárpótlását.

Fekete Nagy Béla határozati javaslata tiltakozik az ellen, hogy közgazdasági téren a nacionalizálás jelszava és ürügye alatt a népi kisebbségekhez tartozók a jog-egyenlőség sérelmével ipari termelő vagy kereskedelmi munkásságukban akadályoztassanak, újabb vállalkozásaik vagy alapításaik lehetetlenné tétessenek — és hogy oly sértő megkülönböztetés iktatassék kormányrendeletbe, minő a védjegy oltalmazásáról szóló rendeletben van, mely a román nyelv mellett a magyar és német nyelvű védjegy beiktatását, sőt e nyelvek *párhuzamos* használatát is kizárja.

Dr. Naláczy István az esküre jelenkezett és ezzel egy tekintet alá eső magyar közalkalmazottak visszavétele, elhelyezése és nyugdíjazása ügyében terjeszt elő határozati javaslatot, melyet a nagygyűlés egyhangu lelkesedéssel elfogadott. Ezután a jelölő bizottság felolvassa a választások eredményét. Eszerint a tisztikar a következőleg alakult meg:

Elnök: báró Jósika Sámuel, alelnökök: báró Ambrozy Andor, Barabás Béla, dr. Bernády György, dr. Grandpierre Emil, dr. Haller Gusztáv, dr. Jakabffy Elemér, dr. Kecskeméthy István, Szabolcska Mihály, Sándor József, báró Szentkereszty Béla, dr. Paál Árpád, dr. Turi Kálmán, Ugron István. Titkár és ügyészi állás betöltését az elnökségre bízták. Pénztáros: Bocsánczy László. Ellenőrök: Gombos Benő, Hubay Károly. Intéző bizottsági tagok: dr. Apáthy Árpád, dr. Asztalos Kálmán, dr. Albrecht Lajos, gr. Béli Kálmán, gr. Bethlen György, dr. Bene Ferenc, dr. Berkes Salamon, Béltéki Lajos, dr. Czifra Kálmán, Fekete Nagy Béla, dr. Ferenczy Géza, Ferenczy Gyula, dr. Gabányi Imre, dr. Gyárfás Elemér, dr. Hajdu István, dr. Issekutz Viktor, Ignác Lázár, Lőrinczi Dénes, dr. Morvai Zsigmond, dr. Nagy János, dr. Nagy Jenő, dr. Paál Gábor, Pécsi Imre, dr. Roth Hugó, Sebesi János, Szakács Péter, Szathmári Ákos, dr. Szele Béla, Székely László, dr. Szoboszlai László, dr. Várady Aurél, gr. Vass Béla, dr. Veterány Viktor, dr. Zágonyi István. A nagyválasztmány 68 tagjának megválasztása a választó kerületek hatáskörébe tartozik.

A nagygyűlés a jelölő bizottság javaslatát egyhangulag elfogadta és így a Magyar Párt tisztikara megalakult.

Báró Jósika Sámuel elnök Isten áldását kérve a Magyar Párt munkájára, a mindvégig lelkes hangulatu nagygyűlést berekesztette.

KÜLFÖLD

Köthetett-e különbékét Ausztria és Magyarország?

A Károlyi Mihály hazaárulási pörra a háborus éveknél több vezető politikusát és hadvezérét megszólaltatta. Legújabbán gróf Czerninnek, a volt külügyminiszternek nyilatkozatát volt alkalmunk olvasni. Arra a vádra igyekszik felelni, amit Károlyi Mihály és hívei a háboru utolsó éveit hintegettek el a magyar közvéleményben: hogy t. i. Magyarország romlását a németek okozták, meg hogy a németektől való elpártolással mindent meg lehetne menteni. Czernin okmányszerűen kimutatja, hogy Károlyiék milyen lelkiismeretlenül szították a németellenes gyűlöletet. Hiszen az antant már 1915 tavaszán Londonban szerződést kötött Ausztria és Magyarország felosztására s ettől a szerződéstől semmi békülde kisérletre nem akart előállni. Ezzel a szerződéssel birta ugyanis beavatkozásra Oroszországot és Romániát. Czernin szerint Németország 1915 után a maga számára tűrhető békét köthetett volna, de Ausztria és Magyarország megmentéséért tovább harcolt. És ugyanakkor akadtak Károlyi Mihályok, akik az erős német kart, amely minket védelmezett, minden módon gyöngíteni igyekeztek. A forradalom tehát, amit a Károlyi vaksága hívott életre, a szegény, hősi, kétségbeesett magyar nép eltévelyedése volt, amely önmaga is igyekezett romlását még nagyobbá tenni.

Kétkulacos politika. Az orosz politikusok nem fukarkodnak olyan nyilatkozatok tételében, amelyek békés szándékaikról szólnak. Legközelebből Rakovszky népbiztos jelentette ki, hogy Oroszország kész Romániával is a békés megegyezést keresni, azelőtt pedig nagy konferencia volt Moszkvában, amely arról tárgyalt, hogy az Oroszországgal szomszédos államok hogyan szerelhetnék le hadseregeiket. Mialatt Moszkvában békés megállapodásokat létesítettek, különös dolog történt a Balti tengeren: váratlanul ugyanis óriási csatahajók jelentek meg a partok mentén. Az angolok, akiket a tengeri haderők ügye legközelebből érdekel, sietve kutattak a hajók eredete után. Kiderült, hogy az oroszok egyik kikötőjükben lázasan dolgoznak tengeri haderejük rendbehozásán, a régi hajókat kijavítják és újakat építenek. Európa népeinek újabb lecke, hogy mennyire nem lehet hinni az oroszok békés ígéreteinek.

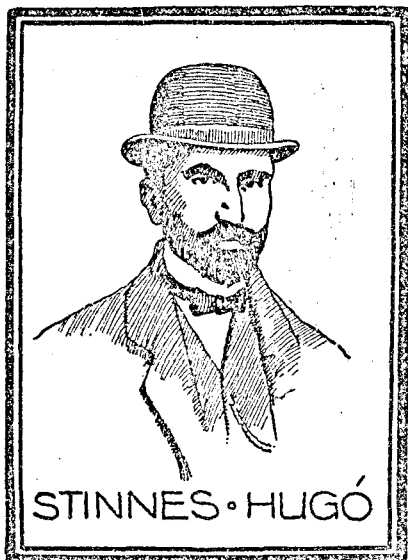
Féltékenyek a csehek. Ausztria politikai feje, Seipel kancellár, közelebből Budapestre utazik a magyar miniszterelnök meglátogatására. A cseh újságok nagy felzudulással írják az osztrákok és magyarok

Olvassa a

„Magyar Nép“-et.

kibéküléséről. Attól tartanak ugyanis, hogy Ausztria csatlakozni akar az olasz-magyar érdekközösséghez és ez nagy hátrányára fog válni a kisantantnak. A sok cáfolat ellenére is a csehek bizonyosra veszik, hogy a magyarok és olaszok között a legbensőbb viszony áll fent s azóta, hogy a fascisták kerültek uralomra, még növekedett a csehek és jugoszlávok veszedelme.

Stinnes Magyarországon. A német nagyipar világhírű képviselője: Stinnes Hugó két napot töltött

STINNES • HUGÓ

Budapest. Látogatásának az volt a célja, hogy az érdekkörébe vont gyárakat megtekintse s jövő évi munkatervük kidolgozásában részt vegyen. Stinnesnek az a felfogása, hogy a Balkánt és Oroszországot Budapest útján lehet iparcikkkel legkönnyebben ellátni és a gyárakat erre a célra kell átszervezni. A francia lapok nagy gyanakvással írják Stinnes magyarországi utjáról.

HÍREK

Olvasóinknak boldog, szerencsés új esztendőt kívánunk!

Magunknak azt kívánjuk, hogy az újév is szeressen számunkra olyan sok jó barátot, mint az elmúlt év, hogy fáradtságos munkánkat minél több magyar testvérünk javára fordíthassuk.

A Magyar Nép régi előfizetőinek és buzgó terjesztőinek hálás köszönetet mondunk és kérjük őket, hogy nemes törekvésünkben ezután is támogassanak.

Dr. Szörnyü Béla halála.

Mély megilletődéssel jelentjük, hogy egyik derék, kiváló munkatársunk dr. Szörnyü Béla kidőlt sorainkból. Már régóta belegeskedett s a legkiválóbb orvosok sem tudták megmenteni életét. Dr. Szörnyü Béla a hétfalusi csángók közül eredt, gyermekkorát Bukarestben töltötte, ahol apja jeles építőmester volt. A közép-

iskolát Székelyudvarhelyen, az egyetem jogi fakultását Kolozsvárt végezte. Sok oldalu műveltsége volt, öt idegen nyelven beszélt, Angliát, Franciaországot, Németországot többször beutazta. A mezőgazdaság és ipar legújabb vívmányai iránt egyformán érdeklődött. Nagyon lelkes harcos magyar ember volt, akinek minden törekvése, vágya odairányult, hogy fájának, a magyar népnél művelődését elősegítse. Szépen és érdekesen tudott írni, cikkei nemcsak a szerkesztőség, hanem az olvasók is nagyrabecsülték. Nyelv-tudásának sok magyar ember vette hasznát: mindenkinek örömmel és önzellenül szolgált. Nagy képességeinek kifejtésében az utóbbi évek életgondjai és keserőségei megakadályozták, végül egészségét kora fiatalon (40 éves volt) teljesen aláásták. Három kicsi árvát, bús özvegyet hagyott maga után. Emlékét hálával és szeretettel fogjuk megőrizni.

Levél a szerkesztőhöz. Tisztelt Szerkesztő Úr! Mint régi kolozsvári ember, arra a megállapításra jutottam, hogy az utóbbi években a magyar falukból jóval több ifju legény és leány jön be Kolozsvárra szolgálni, mint a háború előtt. Ezt a jelenséget nem nehéz megmagyarázni, csak meg kell gondolni, hogy a mi kedves falusi ifjuságunk mostanság nem mehet Pestre s nem oszlohatik el munkára a többi nagy magyar városokban. Viszont a regátban annyi kellemetlen tapasztalatot szereznek azok, akik ott próbálkoznak, hogy maguk nem kívánnak hosszabban ott maradni, sem másokat nem bíztatnak az odamenetelre. Marad tehát Kolozsvár és a többi erdélyi város, ahol a falusi magyarok megértésre és megbecsülésre számíthatnak. Engedje meg igen tisztelt Szerkesztő ur, hogy ezekről az ifjakról pár tapasztalatomat elmondjam. A karácsonyi ünnepek alkalmával örömmel állapítottam meg, hogy a szolgáló ifjuság, legények és leányok nagy számban keresték föl a templomokat. Különösen jól esett látni a leányokat, akik magukszötte fonta szép ruháikban a templomoknak hosszú padsorait töltötték meg és illedelmes buzgó magaviseletet tanusítottak. Annál fájdalmasabb egy másik tapasztalatom. Kolozsvárt ünnepek alkalmával nagyon felűnően sok részeg magyar legény lödörög az utcán, kiabálnak, idétlenül énekelnek, kinevetelik magukat. Hát nem szégyelni való dolog ez? Megvallom, én mindig elpirulok és fölháborodom, mikor ilyen részeg izgága magyarokat látok. Többször volt ugyanis alkalmam hallani a gunyos megjegyzéseket: Hát ezek a hires, művelt magyarok? A Magyar Nép hasábjain tehát azt izenem a falusi magyar szülőknél: kössék távozó gyermekeik szívére a jó magaviseletet, a józan, becsületes életet s magyarázzák meg, hogy hitványságaikkal nemcsak maguknak, hanem nemzetük jó hírnevének rengeteget ártanak. A városok népéhez pedig azt a kérést intézem, hogy a közjük került falusi ifjuságot intsek a jóra, fegyelmezzék, neveljék. Egy kis munkát könnyebb megtenni, mint a fajunkért való szégyent elviselni. Tisztelettel: G. S.

Petőfi cikkeink. A nagy költő tünneplzésére már régebben több cikket és verset közöltünk. A Petőfi korának festésére szolgál Rass Károlynak a karácsonyi számban megjelent pompás, szép cikke (Költők pró-

félák) a múlt század elején történt magyar megújulásról. Az Erdélyi Magyar Naptárban Péter Lajos tanár nyújt nagy tudással megírt összefoglalást Petőfi mélyenjáró, lelkes költészetéről. Egyebekben olvasóink figyelmébe ajánljuk Benedek Elek *Petőfi életrajzát*, amely az Erdélyi Irodalmi Társaság kiadásában jelent meg. Örömmel tapasztaljuk, hogy híradásainkra kiadóhivatalunk utján nagyon sokan rendelik a Petőfi életrajzát és Petőfi költeményeit. A megrendeléseket ezután is szívesen közvetüljük.

Bucsu az őesztendőtlől. A brassói szász ujság (Kronstädter Zeitung) keserű szavakkal bucsuzik az őesztendőtlől. Megállapítja, hogy az elmúlt évben a világ helyzete csak rosszabbodott, a jövőre pedig további romlás várható. A múlt évben Románia helyzete szintén nem volt rózsás, amit a szász lap szerint a következő tünetek igazolnak: A drágaság növekedett, a hivatali erkölcsök tovább romlottak, a törvényisztelet hanyatlott, a jogbiztonság megcsökkent, a párturalom s vele a rendtelenség rémesen elharapózott. A szász lap szerint a romlás végül is olyan nagy fokot fog elérni, hogy utánna már csak a javulás következhetik. Szép idők várnak ránk, ha beválik a jóslat!

Az ajándék naptárak szétküldése megtörtént. Az újabb bejelentéseket szorgosan teljesítjük. Együttal bejelentjük, hogy naptárunkból új sorozatot nyomattunk s így továbbra is abban a helyzetben leszünk, hogy egész éves előfizetőinket a szép és tartalmas naptárunkkal megajándékozhatjuk.

Petőfi székelyei. Bem katonáinak — Petőfi bajtársainak — utódai a székelyek is hálás szívvel és szeretettel ünneplik a dicső költő emlékeztétét. A szép Nyikó-vidékről vesszük egy lelkes és kedves ünnepelés híret; *Bencéd* község ifjusága lelkeszének és tanítójának vezetése alatt december hó 17-én rendezte első Petőfi-ünnepét. Deák Miklós lelkesz ismertette a nagy költő gyermekkorát, ifjuságának küzdelmeit, azt a bámulatos lelkierőt, amellyel elhordozta a reászakadt szenvedéseket s fagyaló hidegben, éhesen, mindenkitől elhagyatva is hazájára gondolt és megírta fölséges költeményét: a *Honfidalt*. A tanító vezetése alatt az ifjusági és iskolai énekkarok Petőfi-dalokat adtak elő s a költő legszebb verseit szavalták: Bencédi Domokos papnövendék, Pap Mária, Bencédi Ferenc, Pap Zsu zsanna, Kacsó Ida, Pap Jullánna, Firtos Amália, Pap Miklós, Bencédi Lajos, Pap Zsigmond. Örömmel értesültünk, hogy a környék többi derék községei is szorgalmasan készülnek Petőfi ünnepelésére. Petőfi írta gyönyörű versében: Nem mondom én: előre székelyek, előre mentek ugyis hős fiuk!... Mi hozzátesszük: a művelődés terén is...

A postatakarék-betétek kifizetése. Hír szerint Románia és Magyarország között a postatakarék betétek kifizetésére nézve megállapodás jött létre. A kifizetési kulcsot azonban egyelőre még nem hozzák nyilvánosságra. Román állampolgároknak mintegy 30—40 millió korona követelésük van a magyar postatakarék terhen.

Weisz Manfréd halála. A háboru folyamán nagy hirre tett szert a Weisz Manfréd csepeli töltenygyára. Mintegy 30 ezren dolgoztak a gyárban, a háborunak majd minden szükségletére kiterjedt az üzem. Konzer-

vet, mozgókonyhát, rohamsisakot éppugy készítettek Csepelen, mint a gyalogsági és tüzérségi töltenyek millióit. A hatalmas üzem irányítója és tulajdonosa: Weisz Manfréd a múlt héten 75 éves korában meghalt. Temetése alkalmával az összes budapesti gyárak a gyász jeléül félórás szünetet tartottak.

Két éves lesz a katonai szolgálat. Bukarestből jelentik: A Lupta című lap részleteket közöl a készülő új sorozási és hadiszolgálati törvényből, amely szerint a katonai szolgálat két éves lesz az összes fegyvernemeknél, kivéve a tengerészetet, amelynél 3 évre fog kiterjedni. Különösen a hadiszolgálat alól való felmentéseket fogják redukálni.

Értesítés a vadász urakhoz! A vadtenyésztés és vadóvásról egy hézagpótló könyvet szándékozom kiadni. E könyvben hónapok szerint vannak felsorolva az ötven éven át saját gyakorlati tapasztalataim után leírt teendők. Tartalmazni fogja az eddig megjelent kormányrendeleteket s az új vadásztörvényt stb. Ismerteti az etetők elkészítését, a különféle vadászebek leírását és a vadászat 14—16 féle módját, ezt ugyancsak futólagosan érintve. A könyv cca 16—24 ivnyi terjedelmű lesz. Ára 50 Leu. *Szlávik Nándor* főerdőme.ter.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLETPÉNTÉK

Okszerű talajművelés — bő termés.

Írta: *iff. Szász Ferenc.*

Hosszu 2000 évvel ezelőtt egy derék római földművelőt a szomszédai, mint varázslót pereltek be, azzal vádolva, hogy bő termései nem lehetnek természetes dolgok folyamányai, hanem valami varázslattal éri el azokat. A tárgyaláson Claesimus — így hívták — erős gyermekeivel, nehéz ásóival és kapáival jelent meg, elvitte továbbá két igavonó bikáját is és így védte magát: „Íme ezek az én varázsló eszközeim! Ezeket elhozhattam ugyan tinatek, de nem azon veritékcseppeket, melyekbe munkám került, sem álmatlan éjjeleimet.” Felmentették.

Ezelőtt 2000 évvel volt ez, hát még mennyire áll ez máma, mikor már az emberiség évezredek óta folyton csapolja a jó öreg föld vérére... s ma már alig-alig van annyi, hogy jusson belőle mindentűvé, ahova kell!

A talajművelés a föld életerejének okszerű kihasználását van hivatva előmozdítani és jellemezhetjük röviden azzal, hogy mindig a talaj szövetének megváltoztatásával jár. Ez aztán más és más lehet különböző célok szerint. Fő jellemvonása célját tekintve, hogy szabályozzuk a talaj hajcsövességét bármiféle talajművelési munkát végzünk.

A természet bölcsen gondoskodik maga is arról,

hogy a talaj minden emberi befolyástól menten is állandóan művelés alatt álljon.

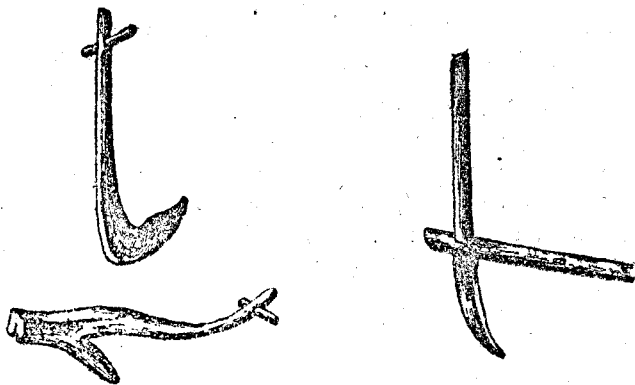
A giliszta és vakondok, továbbá a különböző földi bogarak állandóan keverik, forgatják és szellőztetik a talajt; hatalmas munka folyik a föld felszine alatt, az ember nem is hinné, mire képesek Istennek ezen kis teremtményei.

Egészen bizonyos, hogy a mult idők kezdetleges földművelője nem végzett a talajban nagyobb átalakító munkát, mint az előbb említett férgek! — Lassan, nagyon lassan fejlődött a talajművelés művészete. Előbb megalakult a család, birtokba vette a földet, szabályozták a tulajdonjogot — míg végre megkezdődhetett az igazi földművelés.

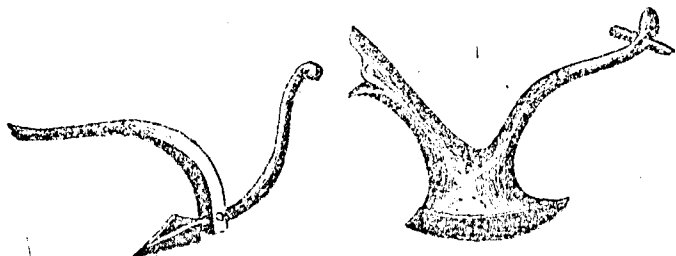
Ennek nyomán — és csakis ennek nyomán — alakult ki aztán a legnemesebb értelemben vett földszerelem, — a haza szeretete!

Minden nép első talajművelő eszközének eredete a mondák világába vész el, az ókori népek mind Iste-neiktől, királyaitól, prófétáikól származtatják. Így természetesen, hogy rendkívül tiszteletben tartották őket, különösen az ekét, mint a talajművelés jelképét, úgy hogy ekét, vagy annak csak részeit is ellozni a mezőről, oly vétség volt, amire halálbüntetés volt kiszabva. Talán ezért hagyják még ma is sokan az ekét és boronát a táblában! Hej... pedig ma más világ van!

Az eke ősi alakja nem is lehetett és nem is volt más, mint egy a földtúrásra alkalmas fadarab. Közlünk

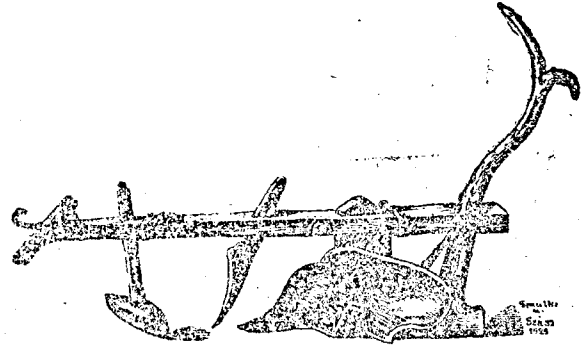

egy képet, ami nem más, mint egy ó-szirakuzai eke képe: egy becsületes fahorog! Már fejlettebb a második képen látható ó-egyiptomi eke. Egészen javított képet mutatnak a harmadik és negyedik képen levő ó-görög és római ekék, melyeken már vasrészek is

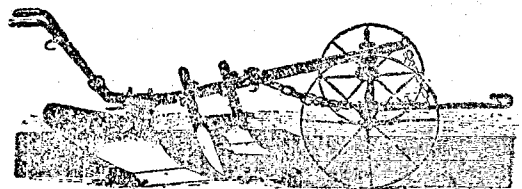

vannak. Sőt az ó-görögök Krisztus születése előtt jóval,

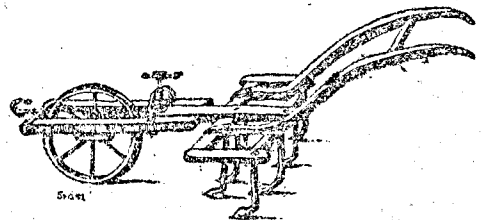
már ismerték az eketaligát is. Sajátságos, hogy ennek a mindennapi kenyér előállításához szükséges eszköznek a kifejlődéséhez évezredek kellettek. A középkorban a fejlődés a régi alakok tökéletesítésében nyilvánult, míg végre a 17-ik században már találkozunk az eke fejlett formájával az u. n.: *Brabanti ekével*.

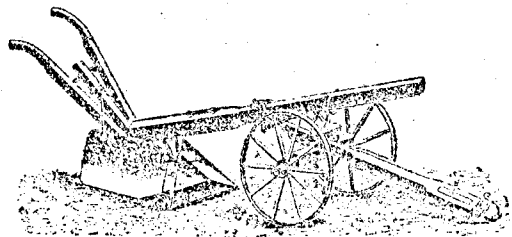
Igy lassacskán aztán eljutottunk addig a pontig, amikor a modern technika, párosulva a tapasztalattal, előállította a modern vaskéket, melyeknek ma két fő típusa ismeretes a Sack-eke és a váltó-eke.

Minden valamire való gazda, aki azt akarja, hogy gazdának tekinték, elsősorban is arra fekteti a fősúlyt,

hogy tisztességes ekével legyen felszerelve. Akinek birtoka sík vagy lankás: az Sack-ekét vesz, amiből

kapható minden nagyságu, akinek birtokán meredek oldalak vannak, az vas váltó-ekével szereli föl magát.

Nem engedi a hely, hogy ezekkel az ekékkel bővebben foglalkozzunk, de ne feledje el senki sem, hogy az eke hatalmas fegyver a gazda kezében s annak megválasztásától függ elsősorban a szántás minősége s így a terméseredmény is.

A szántás különbözőféleségeit nagy hiba volna

egy kalap alá szorítani, annyifélének kell lennie, ahány célt szolgál. A legnagyobb hiba, mindig egyformán szántani. „Az eke a gazda hegedűje, melynek nyomán aratódal, vagy a zokogó nyomor gyászala fakad.”

Szigoruan megkülömböztetendő:

1. A tarló szántás mélysége 3—6 cm.-nél nagyobb soha se legyen különben célját téveszti. Célja, hogy a talaj felső rétegének hajcsövességét megbontva a talajban levő nedvességet megőrizzük, továbbá, hogy a sekélyen alátakart gyommagvakat csirázásra bírjuk s így a rákövetkező vető szántással elpusztuljanak. Ezen művelet végezhető szükségből laza talajon, kellően megterhelt tárcsás boronával is, mintegy bizonyosságául annak, hogy itt a fő a *sekély* szántás.

2. A sekély szántás 6—10 cm. mélyen tulajdonképpen a tarlószántás jellegével bír oly növények után, melyek maguk is gyomirtók, mint pl. zabosbükköny, csalamádé stb.

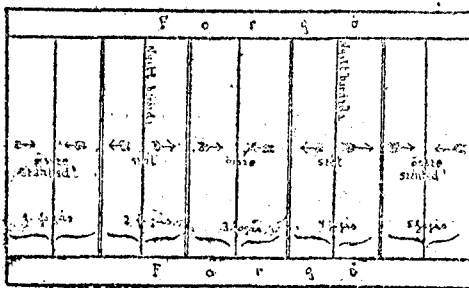
3. A közép mély szántás 10—15 cm.-nyi ez tulajdonképpen az egytetemes vető szántás. Ennek mélysége elég nagy határok között mozog s ezt minden gazda maga állapíthatja meg legjobban. Főleg arra kell ügyelni, hogy ha az altalaj vad, kavicsos stb, úgy ne szántunk olyan mélyen, hogy az összekeveredjék a talaj felső rétegével s elrontsa.

4. A közönséges mély szántás 15—25 cm. ig, ez a kiváló őszi szántás mélysége.

5. A mélyítő szántás pedig egészen 40 cm. mélységig bizonyos növények alá nélkülözhetetlen, megfelelő talajon.

A hely még csak annyit enged meg, hogy a szántás szélességéről néhány jó szót mondjak. Általában helyes akkor, ha az alkalmazott mélység másfélszeresére vesszük a szélességet, de ezt viszonyok szerint minden gazda úgy szabályozza, ahogy a leggazdaságosabb az ő talajviszonyai és igaereje szerint.

Megemlítem végre, hogy ügyeljünk arra, miszerint a szétszántás után ugyanazon táblában összeszántunk, hogy a talaj felszine és a termőréteg állandóan jó karban maradjon. Nagyobb táblákban alkalmazzuk az összetett és javított ágyszántást.

A váltó eke hasznos munkáját oldalas helyen mindenki ismeri, úgy hogy ezek után rátérhetünk egy

másik igen fontos eszközre és műveletre: a boronára és boronálásra.

A borona a tövisboronából és csusztatóból indult ki, még a rómaiak is csak ebben az alakban ismerték. Amit ezzel elvégezni nem tudtak, azt elvégezték kézi munkások — hiszen a rabszolgamunka olcsó volt! — Sőt még manapság is egyes műveletlen népeknél ezen eszközök teljesen ismeretlenek.

A boronálást általában sokkal kevesebbre becsülik, mint megérdemli, épen ezért a becsületét helyre-ütjük s többet fogunk vele foglalkozni, mint a szántással, hogy mindenki szívébe véshesse a boronálás óriási jelentőségét.

Minden vetés után boronálunk, sőt ha, csak nem teljesen jól elmunkált, laza talajról van szó, még gépvetés után is a sorok mentén, így a sorokat sem bontjuk meg. — Tagadhatatlan, hogy a borona és boronálás eleinte csak ezt a célt szolgálta, szomorú azonban, hogy még ma is sok helyen csak ezt a szerepet tölti be, holott megszámlálhatatlan feladat vár a boronára minden gazdaságban. — Vegyük sorjában!

Tavasszal, ha elmegy a hó a határról s kissé fölszikadt, vegyük elő a boronát s fogjunk neki a rétek, legelők boronálásának. Hogy ezzel mit teszünk azt nem akarom magyarázni, próbálja meg mindenki és rájön, hogy ezzel a legelők és kaszálók minőségét annyira megjavítja, hogy arról még álmodni sem mert. De ne elégedjünk meg a természetes rétek és legelők boronálásával, hanem menjünk neki a lóheréseknek, lucernásoknak s különösen az öreg lucernásokat kíméletlenül fogasoljuk meg.

De siessünk ezekkel a munkákkal, mert az enyhe tavaszi szellő őszi vetéseink tábláit is már annyira megszikkasztotta, hogy azokat is megfogasolhatjuk. Azt mondja a német: „Ha vetést boronálsz, ne nézz hátra!” Igaza lehet, mert szomorú képet mutat a megboronált vetés. De sebj! A növényeket felébresztettük és azok kezdenek bokrosodni, sarjakat verni, úgy hogy munkánk után áldás fakad. Rengeteg gyomot is irtunk ily módon. De ne csak az őszi vetéseket, hanem a tavasziakat is boronáljuk meg; ne hagyjuk el első kapálás előtt a tengeri s ne feledkezzünk meg a csalamádé fogasolásáról sem. Persze ne legyen az belőle, hogy az egészen zsenge vetésnek megyünk neki irgalmatlanul, hanem kiválasztva azt a kellő időpontot, mikor már a gyenge növénykék elég gyökeret vertek, alkalmazzuk a fogasolást. Gabonaműveknél ez se legyen túl nehéz, hanem lehetőleg több táblás középnehéz borona, ami alkalmazkodva a talaj felszínéhez is, nem tép és zuz mindent össze, mint az egytagu nehéz boronák.

Hanem nem végeztünk még a boronákkal! Nyáron át, aki ugart tart, az minden eső után meg-

boronálhatja ugarföldjeit, sőt ha azt akarja, hogy az ugartartás jelentősége színvonalára emelkedve, töltse be szerepét, a boronálást el nem mulasztja esők után.

A fejlett technika előállította a tárcsás boronát, ennek jelentőségét már érintettük a tarlóhántásnál. De alkalmazása teret talál rögzös szántások elaprításánál s más helyen is mindenütt, ahol félig ekére, félig boronára van szükségünk. Ezen eszközről még lesz szó.

Át kell térnünk két igen fontos eszköznek az ismertetésére, ezek a grubber és az extirpátor.

Röviden jellemezhetjük ezeket az által, hogy velük porhanyitást végzünk anélkül, hogy a feltalajt helyéből kimozdítanók. Nélkülözhetetlenek őszi szántások tavaszi előkészítésénél, melyek jól be vannak érve, de alól lazítást kívánnak stb. A grubber és extirpátor tulajdonképpen a boronák osztályába tartozó eszközök, de minden boronánál hatalmasabb munkát végeznek. Lényeges különbség közöttük a porhanyítás mérvét illetőleg van.

Aki tavasszal őszi szántásba vet, az ne szántson újból, hanem grubberezzen és vetése jobban fog fejlődni, jobban fogja bírni a szárazságot, mintha újból szántott volna.

Ezek az eszközök egyébként házilag is elég könnyen előállíthatók.

Ezek után rátérünk a kapálásra.

„A kapálás neveli a répát.”

„Az éles kapa legjobb mérge a gyomnak.” —

Olyan igazságok, melyek előtt meg kell hajolnunk. A kapálásról azt tartják, hogy egy jó kapálás felér egy öntözéssel. Röviden jellemezhetjük azáltal, hogy a kapálás nem egyéb, mint tökéletes boronálás. A kapáláshoz különösen figyelemmel kell lennünk arra, hogy mit kapálunk. Más kapálást és kapát kíván a répa, mást a tengeri és burgonya. Az általánosan elterjedt szivalaku kapa tengeri és burgonya kapáláshoz megfelel, de répakapáláshoz tanácsosabb könnyebb és csapott orru kapát használni.

A mindinkább nehezedő pénzviszonyok máma megkövetelik, hogy ahol csak lehet spóroljunk. Épen a kapáláshoz igen bő alkalom kínálkozik erre, mert a mai kapáló gépekkel igen nagy munkát takaríthatunk meg. Hogy egy rövid kis példával is bizonyítsam, 1 kat. hold feltöltéséhez szükséges 10—15 napszamos, ugyanezt elvégzi vagyis ennek a kétszeresét 2 napszamos és egy ló, mert ezek naponta 2 holdat töltögetnek fel. Így világos, hogy kb. $\frac{1}{10}$ ébe kerül fogatos erővel a kapálás. Hosszu téli estéken mindenki maga végezhet ilyen számításokat és rájön ennek az igazságára.

Természetesen a kézikapával ki kell javítgatni a lókapá munkáját s előfeltétel a soros vetés. A fogatos kapák lehetnek egy vagy több sorosak, máma

már minden formában kaphatók és áruk egy év alatt már megtérül.

Meg kell végül emlékeznünk a kapáról, mint az eke helyettesítőjéről is. Vannak meredek oldalak, ahol szántani teljesen lehetetlen, ilyen helyeken a föld felhasználása kapával megy s munkája hasonlatos a váltóeke munkájához, csakhogy sokkal tökéletesebb. A szükség azonban hatalmas ur s ha már valaki kapával kénytelen szántani, igyekezzék azt minél mélyebben és tökéletesebben végezni.

Hátra volna még a talajművelési munkálatok közül a hengerelés és a henger ismeretése. A hengert lehet alkalmazni talajelőkészítő munkánál, vetésnél, növények ápolásánál stb. A hengerek igen sokfélék, legismertesebb az egytagu sima fahenger. Természetesen sokkal megfelelőbbek a többtagu és vas-hengerek, ezek jobban idomulnak a talaj felszínéhez.

A hengerelés feladata, hogy a talaj felső részét állandó nedvességben tartsa, így előmozdítja a magvak csírázását és a növények gyors fejlődését. Feltehetően alkalmazni kell felfagyott vetések lehengerelésére. Alkalmosak továbbá a henger egyes fajai rög-törésre és a talaj felső részének elsimítására is. A hengereléssel általában óvatosan bánjunk, de ne féljünk tőle, mert boronálással, kapálással megszüntethetjük azon káros hatását, hogy a talajt száritja. Nagyon buja vetések lehengereléssel még megóvhatók a megdüléstől.

Elkerülhető a föld felszínének kicserepedése azáltal, ha gyűrűs hengert alkalmazunk.

Sajnos nincs több helyünk a hengerekkel foglalkozni s így sietek befejezés előtt megemlékezni az eszményi, ideális, u. n. Campbell-féle talajművelésről.

Egészen rövid összefoglalásban ez mind egyesíti magában azokat az elemeket, melyek előfeltétele az okszerű talajművelésnek. A növények alá csak őszi szánt, porhanyítóknak használja a tárcsás boronát, ha kell, hengerrel tömíti a talajt, majd megint lazítja, szóval minden mesterfogást, amiről rövid cikkünkben megemlékezhettünk, alkalmaz. A növények fejlődését éber figyelemmel kíséri és mindig megfelelő eljárásokkal azok fejlődését jótékonyan elősegíti.

Hiszen boldog ország lenne az, ahol tavasszal már nem kellene szántani, hanem az őszi szántást tárcsás boronával, grubberrel, extirpátorral készítenék elő a vetésre; sajnos ez ma még csak álom, ami azonban valóra válhatik. Fogjon neki mindenki úgy a munkának, hogy nézzék varázslónak, tegyen éjjel napallá, ne sajnálja az anya földre pergő verejtékét, ennek minden szeme drágagyöngy, amiből új élet fakad és akkor majd eljuthatunk az álmok országába. Hiszen külföldi példák igazolják ennek a lehetőségét!

Ez csak egész rövid vázlata a talajművelésnek, helyszüke miatt többre nem tellett.

Aki ennél többet akar tudni a gazdálkodás ezen fontos ágáról, annak ajánljuk a következő munkákat, jó olvasni valók téli estéken.

Cserháti Sándor: Növénytermelés.

Faber Sándor: Talajművelés.

Sporzon Pál: Talajművelésnél kisgazdaságokban használt gépek és eszközök.

Hensch: Talajművelés.

Cserháti: Talajismeret.

Páter: Ásványtan.

Wodolányi: Mezőgazdasági munkák és teendők.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kiadványai stb.

Elkészült az új árdrgítási törvény tervezete. A régi törvény több helyt hézagos volt s így mindenképpen megokolt, hogy a kormány új törvény-tervezettel lépett elő. E tervezet legelőször is az ármáximálásokat szabályozza. E szerint az ármáximálás városokban a polgármester, a vármegye többi részében a prefektus hatásköre alá tartozik, de csak olyan árakra vonatkozhatnak, amelyeket a kereskedőnek az állam, a vármegye, vagy a község adott át kiárúsítás végett, vagy amelyek *elsőrendű életszükségleti cikkek*, mint például a kenyér, liszt, marhahús és a belföldön készített bőr és szövet. Az árdrgítást és árhalmozást 2 hónapig terjedhető elzárással és 5000-tól 20.000 leuig terjedhető pénzbüntetéssel büntetik. Az ítélet ellen azonban egész a *semmitőléséig* föllebbezni lehet.

Meghosszabbítják a magyar és német nyelvű védjegyek és címkék használatát. Ismeretes, hogy a kormány a nyáron a magyar és német nyelvű címkék és védjegyek használatát el akarta tiltani. Az iparkamárák és gyáripari szövetségek közbelépése folytán a kormány enyhítette a rendeletet és a folyó év végéig engedte a címkék használatát. Ugyanakkor megbízták az iparkamarákat, hogy a védjegyek egységesítéséről készítsenek javaslatot. Amint most bukaresti tudósítónk jelenti, a miniszterium legközelebbi rendeletet fog kiadni, mely a most forgalomban levő címkék és védjegyek használatát továbbra is meg fogja engedni.

A rongy becsülete. A drágaság terén most a rongy jár elől, mert a legutóbbi rongypiacon béke árának négyezeröttszázszorosára szökkent fel. A fehér kartonrongy kilogrammjáért, amely békében 20 fillérbe került, ma Németországban elkérnek és megadnak 900 márkát is. Ezt a nagy árat egyáltalában nem teszi indokoltá a gyűjtéssel és osztályozással járó munka. Szak-

körökben, főként az erősen érdekelt papíripar körében azt mondják, hogy a német rongyot külföldön értékesítik s mivel ez rendes kivitel útján nem lehetséges, vagontételekben csempézik ki az árut a jobb valutájú országokba.

Bőrpia. A bőr iránt mindenfelé nagy kereslet mutatkozik, leginkább azonban mégis a nehéz bőrök iránt érdeklődnek. Az árak szilárdak. Szopó 7 kg.-ig 32 leu; 8—25 kg.-ig 24 leu és feljebb 28—29 leu. Nyers fagygyu 19, olvasztott 30 leu kg.-ként. Lábzsir 32 leu literenként.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár 1923. január 2. —

1 angol font	= 790.—	Leu.
1 dollár	= 169.—	"
1 svájci frank	= 33.25	"
1 francia frank	= 12.40	"
1 cseh korona	= 5.20	"
1 olasz lira	= 8.50	"
100 német márka	= 2.57	"
100 magyar korona	= 7.50	"

A tudatlanság átka.

Való történetet mondunk el. Ujszülöttnek adott életet Asztalos Istvánné. Néhány nap múlva észrevette, hogy csöppségének szemei pirosodnak, a szemhéjak meg duzzadnak s mindkét szeméből genyszertü váladék ürül. Kérdést intézett a bábához, ki már a 60-ik életévét járta, hogy voltaképpen mitől is van ez a pirosodás és a gennyes kifolyás?

— Jaj, lelkem — felelt a „tapasztalt“ bába — még ennyit sem tud! „*Tisztul a gyermek feje!*“

A következő napon az ártatlan szemhéjai annyira megduzzadtak, hogy a szemből semmi sem látszott. A bába nem volt rest újabbat mondani:

— Miért ijed meg lelkem, hiszen hogy „kifolyás van, az még jó, mert *meztisztul a kicsike szeme!*“ Ne jedsen meg no, van ennek orvossága! Nem kell egyebet tenni, mint a gyermek vizeletes pelenkáját a „fejelágyára“ vagy a „homlokára“ helyezni és a szembe egy kis anyatejet csepegtetni. Meggyógyul attól szépen.

Asztalosnét valami különös aggodalom fogta el. Közölte a dolgot férjével. Asztalos nagyot nézett s gondolkodott. Majd szólott:

— Azt hiszem, nem jól mondta a bába. Öreg már; sokat felejtett. Ugy hallottam én, hogy ilyen esetben a gyermek szemét *ki kell nyalni*. Megállj csak, majd utána járok.

Át is szaladt az utca végén lakó Zsuzsa nénihez, ki híres volt arról, hogy nem volt olyan betegség, amire ne tudott volna valamelyes gyógyító orvosságot mondani. Előadta a bajt. Zsuzsa néni azonnal készen volt a jó tanáccsal:

— Tudja mit, Asztalos gazd'uram! Mosta ki a gyermek szemeit az ő vizeletével s a pelenkával borogassa a szemeit, mert így biztosan meggyógyul.

Asztalos megköszönte a jó tanácsot, eltávozott.

Asztalosné mindezek után nem is tudta, hogy melyik tanácsnak tegyen eleget. A bába ragaszkodott az általa ajánlott „orvosszerhez“, a férj pedig a Zsuzsi néni „tanácsait“ szerette volna végrehajtani. Az azonban, hogy leghelyesebb volna orvost hívni s annak tanácsát kikérni, senkinek még csak eszébe sem jutott...

A „kezelésnek“ ötödik napján hihetetlen mennyiségben „tisztult a csecsemő szeme“. Oly sok volt a geny, hogy a nagyon megduzzadt szemhéjak széle is gennyel volt fedve. A bába szorgalmasan borogatta vizeletes pelenkával a csecsemő fejelágyát s csepgettek az anyatejet a szemekre. Már olyan nagyon duzzadt volt a szemhéj, hogy rémes volt ránézni. A tiszteletes ur — ki a szomszéd községben lakott — ép e napon látogatta meg Asztalos uram portáját, hogy megnézzé az új jövevényt, kit nála bejelentettek. Elborzadva hallgatta a csecsemő betegsége ellen bevezetett „kezelési módot“. Korholással illette a szülőket, amiért orvossal még ezideig meg sem vizsgáltatták. Hátha nem tréfa ez a betegség? Hátha nagyon is komoly? Szomorú hangon mondá: „Isten bocsássa meg kendtek könnyelműségét és okatlan cselekedeteit, amivel még kárára lehetnek az ártatlan csöppségnek!“ Majd hozzátette: „Holnap felkérem az orvos urat, hogy látogassa meg kendteket! Addig ne csináljanak semmit, majd ő rendel megfelelő orvosságot. Hátha még nem késő?!...“

Másnap már kora reggel kocsi állott meg Asztalosék háza előtt. Az orvos érkezett meg a tiszteletes urral, ki annyira szívére vette a csöppség sorsát, hogy az orvos véleményét hallani akarta.

Az orvos elképedve állott a kis beteg előtt. A bába jól szemügyre vette az orvos minden cselekedetét, eszébe sem jutott, hogy ő valamit is elmulasztott volna. Az orvos mindenekelőtt egy kagylóalakú, viztisza védőszemüveget tett föl s táskájából elővett egy ülszta csészét s beléje sublimát-oldatot öntött. Majd vattadarabokat dobott beléje s a csecsemő erősen megduzzadt szemhéjait széjjelnyitotta, amikor is nagy mennyiségben buggyant elő a sűrű geny a szemrészről. Most egy ki nem facsart s sublimát-oldatba mártott vattacsomóval lemosta a gennyet oly módon, hogy

a nyitott szemrészek mellett a szem fölött kinyomta a vattát. Ezt párszor megismételte mindkét szemén. Azután kifordította a szemhéjakat és most már kifacsart sublimátos vattával enyhén letörölte a szemhéjak belső felületét. Ezekután megvizsgálta a csecsemő szemeit és nagyító üveg-el is megnézte. A vizsgálat befejezése után meleg vizet és szappant kért; táskájából elővett egy körömkefét is és jól megmosta kezeit. A bába szemeit meresztette, tusakodott magában, hogy miért mosakodik az orvos oly alaposan, talán bizony fél a „tisztulós váladéktól“? Sok ideje nem maradt azonban az okoskodásra, mert amint az orvos jól megmosta kezeit és megtörölte, felháborodott erélyes hangon szólt:

— Végtelenül sajnálom, de ki kell jelentenem, hogy *lelkiismeretlenül vétkes mulasztást követett el a bába! Lelkiismeretlensége abban áll, hogy a csecsemőnek megszületése után elmulasztotta a szemébe a csecsemők gennyes szemgyulladására ellen óvószernak jól bevált 2% os pokolkő-oldatból 1—2 cseppet becsepegtetni.* Tudnia kellene, hogy a pokolkő- (lapis) oldat a fertőző csirákat biztosan tönkretesz és így megakadályozza a gennyes szemgyulladást! Ezt a védekezési módot elmulasztani lelkiismeretlenség!

A bába szeretett volna szégyenében elsüllyedni a föld alá. Az orvos mérsékelni igyekezett haragját. A már is kétségbeesett szülőkhöz ily szavakkal fordult:

— Jó emberek! Nagy szomorúsággal meg kell mondanom az igazságot. A csecsemő gennyes szemgyulladása *nagyon súlyos és veszélyes baj.* Ha idejében nem történik kellő gyógykezelés, igen szomorú következményei lesznek! Könnyen magérthatik, hogy miben áll ez a szomorú következmény. *A geny felmarja a szem szaruhártyáját s így a szem kifolyhatik, mely maga után vonja a megvakulást.* Lássák jó emberek, nekem épen ezt a nagy csapást kell kijelentennem. Csecsemőjük mindkét szeme ki van már folyva s így a megvakulása elkerülhetetlen!

Szerencse, hogy a szobában volt a tiszteletes ur, aki a kétségbeesett kijelentés után a szülőket vigasztalni kezdte; mindamellét nem mulasztotta el mindama rossz szokásra és babonára felhívni a figyelmet, melyet a falu népe minden meggondolás nélkül követni szokott, ahelyett, hogy idejében az orvos segítségét kérné ki.

— Sajnos, — szólott az orvos — *sok olyan babona van, amely vészes következményeket von maga után.* Épen ilyen ebben az esetben is, midőn a gennyes folyást jónak tartják s azt hiszik, hogy ezáltal „tisztul a fej“. Ellenkezőleg! *Ha az újszülött szemén pirosodást, váladékot vesz észre a szülő vagy a bába, azonnal orvost kell hívni, mert a késlekedés ily esetben rettenetesen megbosszulja magát. A vakoknak mintegy*

30 százaléka épen a csecsemőkori gennyes szemgyulladás miatt vakult meg.

Bábánkat az orvos szavai lesújtották. Lelkiismeret-furdalást érzett. Szerette volna, ha meghalhatna e percben. Bocsánatot kért a kétségbeesett szülőktől s az orvostól.

— Én megbocsáthatok, — szolt az orvos — de e kis ártatlan szomorú sorsát látva, megértheti felháborodásomat. Ezért jól jegyezze meg magának: nincs szebb hivatás, mint embertársainknak segítséget nyújtani, de elmulasztani oly kötelességet, mely hivatásunkkal jár, bűn és lelkiismeretlenség!

... Az úton hazamenet megkérdezte a tiszteletes úr az orvostól, hogy az újszülöttek gennyes szemgyulladásának mi az oka?

— Az anyának gennyes folyása — magyarázta az orvos —; így az újszülött szemei fertőződhetnek a szülés alkalmával. Fertőzés történhetik később is oly módon, hogy az anyától származó és fertőzőképes szennyes ruha a csecsemő fürdővizébe kerül s a fertőző anyag így jut a szembe. Ezért szükséges, ha az anyának gennyes folyása van, a fokozott figyelem a baba részéről. Ilyen esetekben előbb mindig az újszülöttet kell megfürösztetni és csak azután ellátni az anyát.

— Szóval az újszülöttek gennyes szemgyulladására fertőzés következménye?

— Igen. Annyira komoly és súlyos baj, hogy, ha idejében nem veszik gyógykezelés alá, a csecsemő megvakul. Annyira fertőző, hogy az ily csecsemőt ápoló egyénnek védőszemüveggel kell óvnia magát, hogy a geny szemébe ne fröccsenjen, mert ha felnőt szemébe jut ily geny, akkor rendkívül súlyos és legtöbbször végzetes kimenetelű szemgyulladást idézhet elő. Az ápolónak (bába, szülő) a kezelés után mindig meleg vízzel, szappannal és kefével jól meg kell mosnia kezét, hogy valahogy a szemébe ne juthasson a gennyes fertőző anyag kezei útján.

— Kezelés közben nem történhetik szerencsétlenség?

— Védőszemüveg alkalmazása mellett alig fordulhat elő. Szemüveg használatá nélkül azonban a szemhéjak széjjelnyitása alkalmával könnyen befröccsenhet a csecsemőt gondozó szemébe a genyből; ilyenkor az illető azonnal mossa ki szeméit bőséges vízzel s tüstént utána forduljon orvoshoz.

— Meddig tart a gyógyulás?

— Rövidebb-hosszabb ideig. A gyógykezelésben a lelkiismeretesség sokat számít!!

— Hogyan gyógyítják a csecsemők gennyes szemgyulladását?

— Amint az előbb láthatta tiszteletes úr. Gyenge szublimátos-vízzel 10—15 percnként kimosás és letöröléssel.

dr. Gergely Endre.

Fél kg. gyapju vagy két kg. sajt árával megmentheti birkáját a pusztulástól!!

DISTOL

biztosan meggyógyítja mëtelykóros juhait és szarvasmarháit!

DITSOL

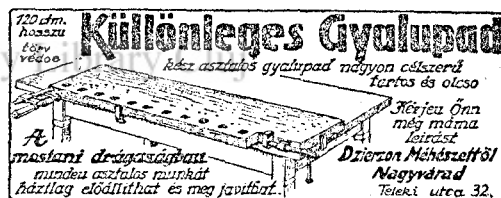
Egyszerű a kezelés! Biztos a gyógyulás!

Kapható Gergely F. utóda drogériájában Cluj—Kolozsvár.

Gea-Krayer Drogueriájában, Temesvár, — Hietsch & Co. chem. laboratóriumában, Szászsebes, — Dr. Guttman Béla gyógyszerárában, Szatmár. — Krafft és Hubert Drogueriájában, Brassó, — Lukács László gyógyszerárában, Kézdivásárhely. Továbbá bármely gyógyszerárában.

Ne várjon addig, míg állatja leromlik.

Lloyd 124é

A „GLAUSCH“-FÉLE „HAEMATICUM“

aromaticus vas- és mangan elixir

a legnevesebb orvosok által ajánlva:

vérszegénység, sápadtság, étvágytalanság és gyenge testi állapotoknál.

Ize igen kellemes s nagyban javítja a közérzést! Napjában étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb.

Kapható mindenütt!

Vezérképviselőt Nagy-Románla területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár.

A LEGIZLÉSESEBB NYOMTATVÁNYOK A MINERVA KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETÉBEN KÉSZÜLNEK. CLUJ, STR. REGINA M. 2.

ÚJÉVI KÖSZÖNTŐ MAGYAROKNAK.

Bort, búzát, békességet,
Jó-asszony feleséget
Adjon az Isten néktek s egészséget.

Kérést vigan fogadjon,
S mindent jókedvvel adjon,
A csürötök, hogy kövérré dagadjon.

Adjon vig szüreteket,
Mosolygó gyerekeket
S muzsikaszós, boros, toros teleket.

Buzából, zabból sokat
És bő aratásokat,
Rövid bőjtöt s hosszú vig farsangokat.

Szép szőrü paripákat,
Gyümölcs-sel-teli fákat,
Vágott dohányt s hozzá öblös pipákat.

Parasztnak napot, esőt,
S földet, jó-helyre esőt,
Eladó lánynak kérőt, szépen keresőt.

Úrnak szép uraságot,
Szegénynek igazságot
Cigánynak sok bált, lakzit, mulatságot.

Gazdának jó kilátást,
Reménynek gyors beváltást,
Fiatal-házásoknak gyermek-áldást.

Ügyvédnek szép ügyeket,
Fáknak kövér rügyeket,
Igazonóknak erős, széles szügyeket.

Papnak telt isten-házat,
Koldusnak garast, százat,
Betegnek gyors gyógyulást, muló lázat.

Kántornak tele-pincét,
Fázónak fűlt kemencét,
Adakozó-kedvűnek telt szelencét.

Vadász embernek vadat,
Halásznak halas-tavat.
Katonának kevés vérontó hadat.

A lónak friss zabocskát,
Tejjel tele a rocskát,
Kvaterkázóknak hűtött kancsó-borocskát.

Jószágnak jó legelőt,
Cselédet, korán-kelőt,
Házastársat, vissza — nem — feleselőt.

Halat folyóba, tóba,
Vizet az itatóba,
Vig komaságot téli mulattatóba.

Múlását nagy bajoknak,
Felkeltét jobb napoknak
Adjon az isten néktek, magyaroknak.

Szombati-Szabó István.

A mezősámsondi legátus.

Régi igazság az, hogy ami egynek öröm, az másnak néha üröm.

A marosvásárhelyi református diákság például a millennium évében kétségtelenül örömeben csináltatott magyar ruhát s ezek a ruhák mégis nem egy szabónak okoztak ürmös keserűséget, súlyos gondokat. Még pedig nem az elkészítés előtt, hanem utólag, midőn a kilizetésre került a sor. Mert az az ő-régi tapasztalat, hogy nem minden deák pontos fizető, ez alkalommal is igaznak bizonyult.

E tapasztalat egyik megdöntötlenül erőssége lett a deákok közül Dénes Károly is. A nagyfejű, zömök, szőke, eszes, de módján felül urizáló székely kurtánemes iljuhoz udvari szabója nem egyszer hiába fáradozott a megígért részletekért a kollégium második emeletére.

A szabó azonban a kellemetlen tapasztalatok után sem választotta jelmondatául a pokol kapujának azt az ismert vigasztalan fölírát, hogy „*Tegyetek le minden reményről.*” Sőt, Pünkösdi előtti valami előlegezett szentlélek új reményekre ízelte. A legációválasztás kiszivárgott híreiből ugyanis megtudta, hogy Dénes Károly Mezősámsondra megy legátusnak s emberi számítás szerint az erre épített remény csakugyan nem a homokra volt alapozva. Mert Mezősámsondon a Bethlen grófok voltak a patronusok. A legátusnak tíz forint járt az udvartól s ezenkívül udvari szekérrel, sőt néha éppen négyes fogattal jutott vissza a városba, hogy könnyebben felejtse a kivezető 20—25 kilométeres mezőségi távgyaloglás fáradalmait.

Szép tavaszi nap mosolygott Dénesre, midőn Sámsondra megérkezett s mihelyt a paptól megtudta, hogy a patronusok otthon ünnepelnek, a telke mélyén ő is csakhamar sűrűn viszonzta a tavasz mosolygását, és nagylelkűen föltette magában, hogy most már 30 forintot csakugyan törleszteni fog a magyar ruha árából.

De a Dénes örömebe csakhamar ürömcseppek hullották és ezt éppen házigazdája, a református pap csepegtette.

Alig ették meg ugyanis az ebédet, a pap magyarázni kezdte Dénesnek, hogy most már miféle kötelességek várnak rája. Ezek között a fő és a legelső mindenesetre az, hogy az udvarban le kell vizitálni s régi szokás szerint sajátkezűleg kell átnyújtani az ajánlólevelet, a *konceptust*. Ne féljen semmit: a gróf kedves, természetes, fiatal uri ember. Azonban vannak az életben bizonyos ceremóniák, amiken itt is át kell esni. Ilyen az, hogy előre be kell jelenteni magát az inással. Ha ez megtörtént, akkor csak bátran menjen be. Ügyelen azonban, hogy ne nyújtson előre kezét, mert a kéznyújtás a gróftól illet. Azért ne ülön le, míg a gróf

nem kínálja üléssel, s ha netán valaki vendég érkezik, annak is mutatkozzék be. És ügyeljen arra, hogy ne siessen ugyan az eltávozásával, de igen sokáig se maradjon.

Mindezek a bő atyai tanácsok a Dénes terjedelmes fejében egy fenyegető, vészes vihartelhővé gabalyodtak. Csupa ujság minden. Bejelentés, három-négy lépés távolság? És még mi minden... Ki tud megtanulni ennyi komédiát? De egyáltalán ki hallott ilyeneket? Valaha ugyan a tánciskola elő óráin Dénes is hallott bizonyos illemszabályokról; de hát a deákember a tánciskola után mindenesetre jobban megtartja emlékezetében a leányokat, mint az illemszabályokat. És Dénes gondolataiban oda jutott, hogy már-már elcserélte volna Mezősámsondot Gogánváraljával, ahol karácsonykor hirdette az ígét. Mert igaz, hogy ott majd 30 kilométer gyaloglás mellett is csak 4 frt. 95 krajcárt hajtott az ünnepi küldetés; de nem voltak otthon a patronusok. Nem kellett semmi ceremónia.

A Dénes fejében kavargó felhők boruja kivetődött a homlokára is és megjamborodott tekintetében bizonytalanság tévózott. A pap érezte, látta, hogy legátusa hallgatásában nem merész elhatározások forrának, hanem inkább a Végzet sulya alatt roskadozó lélek selymődik. Siettetni akarta tehát a dolgot. Bátorításul a belépés, meghajlás, a három lépésnyi távolság és a kéznyújtás főpróbáját is gyorsan végigrendezve, védencét maga vezette a Bethlen-udvar kapujáig s itt Dénes — lelkét Istennek ajánlván, — egy sóhajrással belépett a tágas udvarra.

A Sors könyvében — ugylátszik — az volt megírva, hogy a legátus ne egészen a pap atyai útmutatásai szerint járhasson el. Alig indult meg a kastély felé: egy fiatal úr igyekezett oldalról feléje. Középtermetű, karsu, hajlott orrú, jóarcu fiatal ember volt. Fejét olyan sörtés vadászkalap fődte, amilyent Marosvásárhelyt Reznblum Mór divatárusnál Dénes is megkísérelt egyszer eredménytelenül, hitelbe vásárolni. Ezen kívül csizmát, lovaglónadrágot, rövid kabátot viselt.

— Jónapot legátus ur! — szólott az ismeretlen.

Dénes bizalmatlanul viszonzta a köszöntést és megnyújtott léptekkel igyekezett tovább a kastély felé. De az ismeretlen nem tágitott és annyi időt sem engedett Dénesnek, hogy a pap kioktatásai fölött bár egy pótszemlélet tarthasson. Hirtelen megszólalt:

— Ugye hozzánk jön? — Én Bethlen István vagyok.

Dénessel forogni kezdett a világ.

Ugyan! Ez a gróf? Hiszen ő feltűrt tarka nadrágban, cylinder kalappal, szemén monoklival képzelte el. És még nem is racosol... Hirtelen eszébe jutott a pap három lépéses tanácsa s mivel a gróf már

éppen melléje érkezett, gyorsan három nagy lépést tett hátra, megemelte kalapját, mélyen meghajolt és kimondta a nagy szót:

— Dénes Károly, a helybeli legátus vagyok.

A gróf kezét nyújtott, aztán karonfogta a závarba jött vendégét, s maga vezette be a kastélyba.

De most már mit értek a pap utasításai?

A bejelentés elmaradt és Dénes nem tudta többé megtalálni a tanácsok elvesztett fonálát. Zavartan igyekezett felelni egy egy kérdésre s szívéből örült, mikor a gróf egy dobozból szivarral kínálta meg. Legalább kevesebbet kell beszélni. Marosvásárhelyi az volt a deákszokás, hogyha társai tárcából kínálták cigarettával a deákot, akkor legalább két darabot vett, mert tudvalevő, hogy még sok máskor is van.

Itt a gróf egész dobozból kínálkozott. Nyilvánvaló hogy neki elég marad. Dénes tehát gondolkodás nélkül alkalmazta a szokást és egyik szivarat a zsebébe süllyesztve, a másikkal szerencsét próbált, hogy a gróf által udvariasan eléje tartott gyújtónál füstre lobbantsa

— Pardon kérem; hiszen a vastagabb végén tet-szett befogni — világosította fel a gyöngéden gróf, mikor minden igyekezet mellett sem sikerült a szivarat tűzbe hozni.

— Csakugyan — hagyta helybe Dénes és új szál gyújtóval tettek új próbát; de a tartós kísérlet most sem vezetett eredményre.

— Talán a végét nem vágta le a legátus ur? kérdezte a gróf. És kitént, hogy a kérdésben benne van a felelet is.

A gróf már a szivarvágó után nyult, de Dénes oly gyorsan megmentette a fáradságtól, hogy mire kezét reá tehetette, a leharapott szivarvég azon nedvesen gurult a szőnyegre a gróf elé.

E pillanában egy magas barna, pödrött bajuszu, magyar ruhás ur lépett be az ajtón. Egyenesen a gróf felé tartott. Nem is kopogott midőn bejött. Valami bizalmas ismerős lehet, latolgatta Dénes, és elérkezettnek látta a fontos percet, melyben a pap tanácsaiból egyet végre kellően alkalmazhat. Hirtelen fölegyenesedett s a belépő előtt mélyen meghajolva, ismételte a grófnál bevált formulát:

— Dénes Károly, a helybeli legátus vagyok.

— Én csak az inas vagyok, kérem, — sugta vissza szerényen a magyar ruhás férfiú, s Dénes egy tapasztalattal gazdagabban állapíthatta meg, hogy a diszruha nem okvetlenül méltóságokat takar.

De most már ez a tapasztalat óvatosságot ajánlott és Dénes eltökélte, hogy semmiesetre sem kompromittálja többé így magát. Nagyokat nyelt az illatos szivar füstjéből s alig méltatta tekintetre azt a jól táplált szőke urat, aki rövid kopogás után lépett be a

szobába. Csak utólag, otthon, a paptól értesült, hogy az az ur a jószágigazgató volt, aki öt forinttal szokta növelni a legátus jövedelmét.

Mennyit, mennyit nem ült a legátus a grófi udvarban, azt nem jegyezte föl a krónika. Az azonban bizonyos, hogy a mezősámsondi események híre gyorsabban bejött a városba hősüknél, mert az ünnep harmadik napján már féltucat deák beszélte. Csupán a helyet és személyeit nem árulta el valami diszkrét hírforrás. Azonban a kíváncsi deákság ezen is kifogott. Délután a kapuban vették a legációkból visszaérkező pajtásokot s mindenkit gyanusnak minősítettek, aki grófi patrónusnál járt és mindenikre reá is fogták az esetet. És a harmadik érkező már lépen ragadt. Alig hozták elé a bőrszivarra gyújtást, Dénes meghökkenve torpant meg:

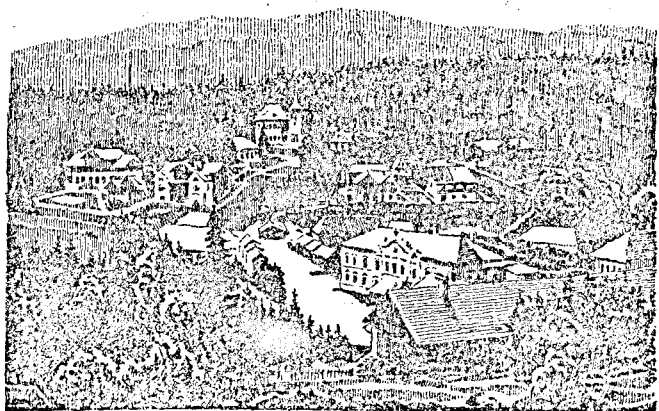
— Hát már ti is tudjátok?

És aztán maga mondta el a deák-pajtásoknak az egész történetét.

Rovintó.

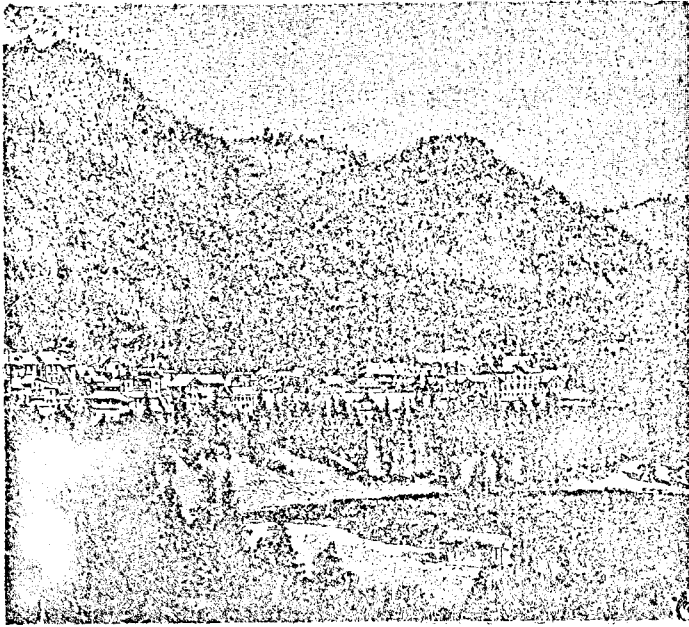
Pusztuló szépségek.

Közelebről népes székely küldöttség járt Bukarestben, hogy a kormány figyelmét az agrártörvény helytelen és igazságtalan intézkedéseire felhívja. A Székelyföld sérelmeivel mi is gyakran foglalkoztunk. Meg irtuk, hogyan akarják elvenni a határőr-erzdek közös erdőit, amelyek számtalan közintézménynek szolgáltatták az anyagi alapot,

BORSZÉK · FÜRDŐ · LÁTKÉPE

szóltunk az egyházközségek havasi birtokainak kisajátításáról és a közlegelők felosztásáról. A székely küldöttség emlékirata egy vészes következményre hívta fel a kormány figyelmét: mi lesz a Székelyföld nagyszerű fürdőivel és gyógyító vizeivel, ha az agrártörvény okatlan tulhajtása az erdőket elpusztítja és a hegyeket kopárokka teszi? Hogy az agrárbizottságokban mennyire nincs érzék a Székelyföld drága természeti kincsei és szépségei iránt, eléggé bizonyítja, hogy a Borszéki fürdőnek a telepéből ötszázholdat szikította ki

Tusnád-fürdő.

marhalegelőnek, Tusnád fürdő taksás helyeit pedig hol danként egy-kétszáz leus áron osztották föl. (Képeink a halálra ítélt gyönyörű fürdőket ábrázolják.)

Vidám esetek.

Az X... falviak nem igen szeretik a papjukat. A szomszéd falu viszont papot akar választani, a magáé elhalálozván. Az atyafiak erre megbeszélnek egymásközt:

— Ha megkérdik tőlünk, milyen a papunk, dicsérjük meg nekik, hátha elviszik.

A diák bizony nagyon lerongyolódott: Kabátja elkopott, harisnyája elszakadt, csak a humorának nem esett baja: Valamelyik reggel harisnyahuzás közben, mutatva a tátongó lyukakat, így szólt oda a szomszéd-jához:

— Látod, barátom, nekem hol van harisnyám, hol nincs.

A vak harangozó segített a papnénak s ez szívesen látta ebédre. Valami levest tálalt eléje s valahányszor fogyott a tányérban, mindig újra töltötte a bőkezű papné. A vak ember persze ebből mitsem látott. De a végén, mikor észrevette, hogy a lé csak nem akar elfogni előle, így szólt:

— Már röstellem eléggé, tiszteletes asszony, de ezt a csöpp levét bizony csak nem tudom megenni.

Okos liu volt a Zsiga. Városi iskolában tanult, szerette a pénzt — költeni. Persze az utánpótlásról a szüleinek kellett gondoskodniok.

S itt nyilatkozott meg az ő nagy okossága. Azokra a levelekre, amelyekben pénzt kért, sohasem tett bélyegget. Hadd lássák: még bélyegre sem telik.

S mennyibe adná ezt az ócska kalapot?

— Ócska? Pedig bizony alig volt a fejemen.

— Ugy-e? Akkor hát az apja viselte így el.

— Igaz, viselte volt ökeme, de az nem számít mert az régen volt.

Sz... n a községnek, mint *erkölcsi* testületnek, italmérési engedélye van. Ezen az alapon írták hát ki a község kocsmája cégérébe.

Községi erkölcsi italmérés.

Egyszer nagysokára aztán észrevették magukat a Sz... -iek s leszedték sietve a tudományos cégtáblát.

Gyűjtötte:

Balázs Ferenc.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Többeknek. A karácsonyi és ujévi ünnepekre való tekintettel a hozzánk beérkezett leveleket nem tudtuk mind elválasztolni. Az illetékesek szíves türelmét kérjük, a válaszokat rövid időn belül megadjuk. — *F. M. Gyergyószentmiklós.* A hiányzó számokat és a Naptárt egyidejűleg elküldtük. A lapok postázása innen minden csütörtökön történik. Ugy látszik a postal kézbesítésben van a hiba, kérjük figyelemmel kísérni, hogy ismétlés esetén illetékes helyen panaszt tegyünk. — *Sz. I. urhölgy Kolozsvár.* A küldött szindarabokat szíves adománya képen hálásan elkönyveltük. — *P. E. Tasnád.* Az ujévre hasonlóképpen minden jó kívánunk. — *F. G. Kányád.* Bocsánat a késedelemért. Lapunkat küldjük. A beérkezett 45 Leut a Magyar Nép javára könyveltük el egy évi előfizetés címén. A Pásztortűz előfizetési díjáról a kiadóhivatal külön küldött értesítést. — *T. F. E. Kolozsvár.* A receptet várom. Tudom, ami halad, nem marad! — *Z. M. Magyar-kapus.* Persze, hogy megfogják kapni a Naptárt. Csak várjanak türelemmel, sok a dolgunk. Szív. üdv. — *Z. P. Szabád.* Lapunkból újévtől kezdve tiszteletpéldányt küldünk. Bocsássza meg feledékenységünket. Engesztelésül Naptárt is küldünk. — *T. András Dath.* Még mindig az 1914-es törvények érvényesek, melyek községként lélekszám szerint szabják meg a díjat. Tessék a községi előjárósággal az alkudozást megkezdeni. — *Dr. N. A. Bozsok.* Az értékes és szép számú szindarabokat hálásan köszönjük. Adományodként lapunk könyvtára javára elkönyveltük. — *G. G. Piskolt.* Épület árunk beszerezhető Kolozsvárt kisebb mennyiségben az alábbi cégeknél: 1. Fa és építkezési anyagbeszerző részvénytársaság Petőfi-utca. 2. Erdélyi Falpari R.-T. Kis-utca. 3. Neuberger Testvérek Ferencz József-út. 4. Fehérvizi Falpari R.-T. Unió-utca 6. szám. — *Hadadfi, Alsósófalva, Várvidgy.* A tudósítások jónni fognak.

Olvassa a „Pásztortűz“-et.